

PRÁVO EVROPSKÉ UNIE

Organizační struktura EU

2024

Schéma principu nadstátnosti

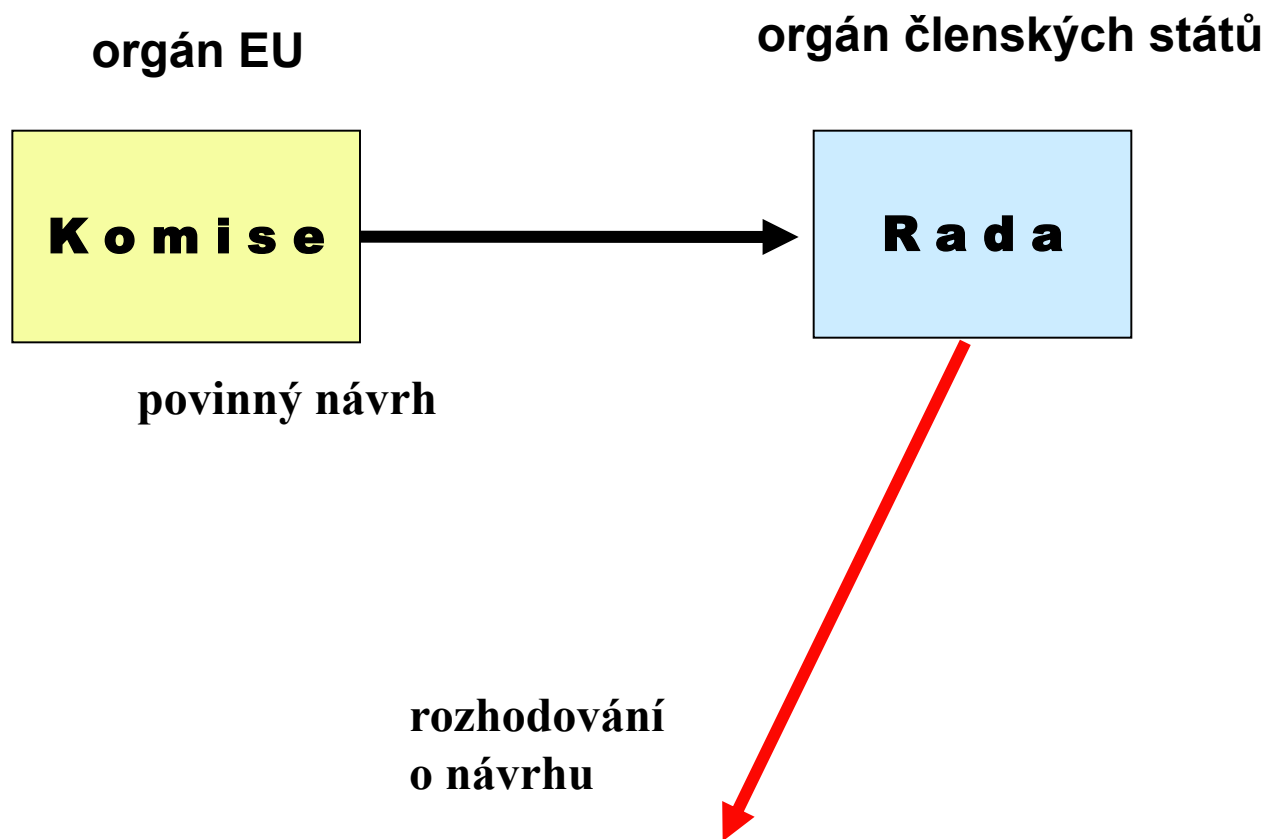
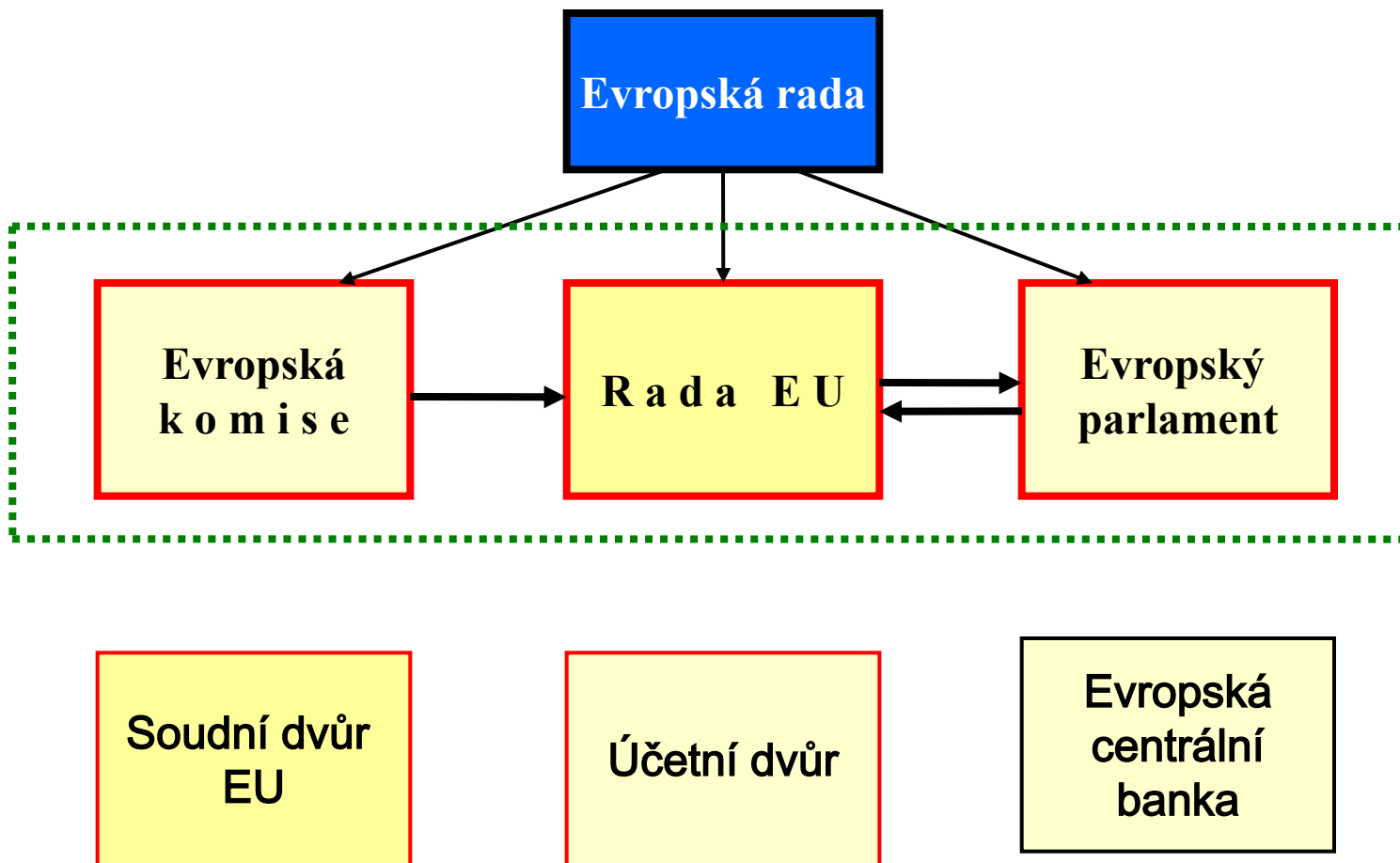

Schéma organizační struktury EU

Evropská komise

- Evropská komise je nadnárodní orgán Evropské unie,
 - nezávislý na členských státech a
 - hájící zájmy Unie.

Dva významy: kolegium 27 komisařů nebo toto kolegium s celým administrativním aparátem (+ 35 000 úředníků a překladatelů).

- **Pravomoci:**
- 1. iniciativní
- 2. výkonná
- 3. kontrolní
- 4. zastupování EU navenek
- 5. právo tvorná (zmocnění, prováděcí předpisy)

Evropská komise

základní informace

- Činnost Komise je zabezpečována prostřednictvím **Generálních ředitelství**. **GR** je odpovědný jednomu z komisařů. O celkový chod Komise se stará **Generální sekretariát**.
- Celkem má Komise přibližně **35 000 zaměstnanců**, z nichž asi patnáct procent tvoří překladatelská a tlumočnická služba.
- **Předsedu Komise musí schválit Rada EU a Evropský parlament**. 8 místopředsedů.
- Komisaře nominují a jmenují *dohodou jednotlivé členské státy*, celkový počet = 27. **Komisaři nejsou reprezentanty státu, který je delegoval**.
- Každému z komisařů je předsedou Komise přidělen jeden resort.
- **Evropskou komisi nakonec jako celek schvaluje Evropský parlament**.
- Komise je politicky zodpovědná Parlamentu, který jí jako celku může vyjádřit nedůvěru.

Rada EU

- **Složení:** zástupci člen. států (ministři – 10 různých sektorových variant podle agendy)
- **Předsednictví:** po 6 měsících (ČR – 2. pololetí 2022)
- ***Pravomoci: rozhodovací, legislativní***
- **Hlasování:**
 - **vážené**
 - **kvalifikovaná většina nebo jednomyslnost**
- **COREPER (velvyslanci u EU v Bruselu) – předjednání celého pořadu jednání 2 dny předem**

Rada EU – různé podoby (vždy zasedá některá z nich)

<u>Název sektorové rady</u>	Zkratka
Rada pro všeobecné záležitosti	GAC
Rada pro zahraniční věci	FAC
Rada pro hospodářské a finanční záležitosti	ECOFIN
Rada pro spravedlnost a vnitřní věci	JHA
Rada pro zaměstnanost, sociální politiku, zdravotnictví a spotřebitelské záležitosti	EPSCO
Rada pro konkurenceschopnost	CC
Rada pro dopravu, telekomunikace a energetiku	TTE
Rada pro zemědělství a rybolov	AGRI
Rada pro životní prostředí	ENVI
Rada pro školství, mládež, kulturu a sport	EYC

Kvalifikovaná většina v Radě

- **55% členských států a současně** alespoň
- **65% obyvatel EU** (součet obyvatel ve státech hlasujících kladně)
 - = kumulativní podmínky
- **Blokační menšina - tzv. ioanninský kompromis:**
 - **Nesmí ji tvořit jen 3 státy, i kdyby představovaly 35% obyv.**
 - Menšina musí být tvořena minimálně 4 zeměmi (případně takovým počtem členů, jenž zastupuje nejméně 35 % obyvatelstva zúčastněných členských států plus ještě jeden člen), jinak se kvalifikovaná většina považuje za dosaženou.
 - Tato změna byla zakotvena ve prospěch ochrany malých členských zemí, které by jinak mohly být blokovány třemi velkými členskými státy EU, které tvoří 35 % obyvatel EU.

SHRNUTÍ INFORMACÍ O KVALIFIKOVANÉ VĚTŠINĚ

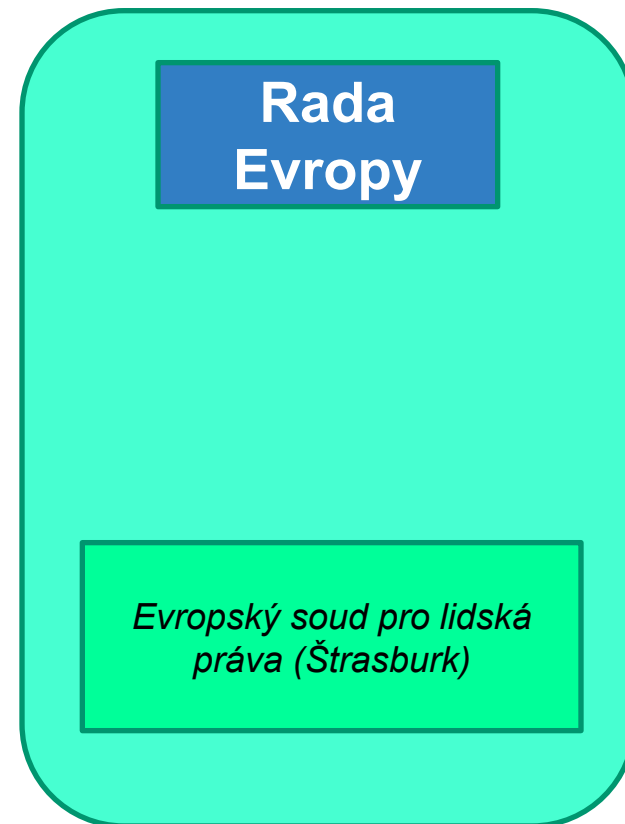
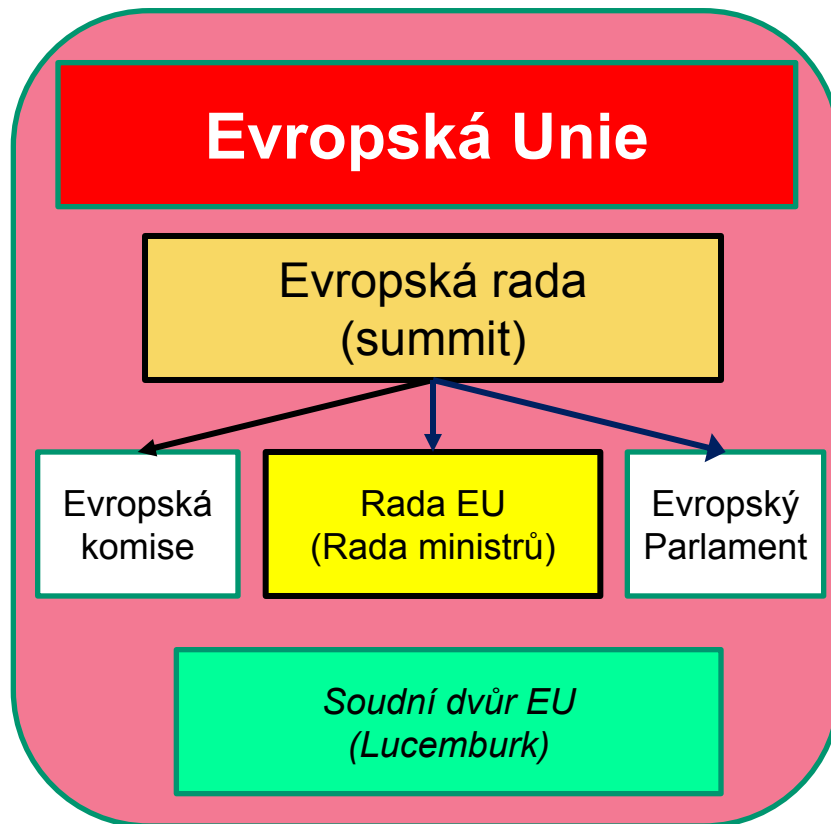
- **Kvalifikovaná většina** - je jí dosaženo, jsou-li splněny zároveň dvě podmínky (**tzv. dvojí většina**):
 - **1.** nejméně **55 % členských států** hlasuje pro návrh = 15 z 27 států,
 - **2.** tyto státy zahrnují nejméně **65 % celkového počtu obyvatel EU**.
- **Blokační menšina: tvoří ji nejméně čtyři členové Rady, kteří zastupují více než 35 % obyvatelstva EU.**
- **Zvláštní případy: V případech, kdy se na hlasování nepodílejí všichni členové Rady (tj. členské státy), se procenta počítají jen ze zúčastněných členů Rady.**
- *Další výjimka: Rozhoduje-li Rada o návrhu, který nebyl předložen Komisí nebo Vysokým představitelem, je rozhodnutí přijato, když:*
 - *pro hlasuje nejméně 72 % členských států, zastupujících nejméně 65 % obyvatelstva EU.*
- **Zdržení se hlasování se při hlasování kvalifikovanou většinou považuje za hlas proti návrhu. Zdržení se hlasování neznamena totéž co neúčast na hlasování. **Počítají se jen kladné hlasy.****

Hlasovací váha jednotlivých členských států v Radě EU u kvalifikované většiny (pro informaci)

Austria 1.98%
Belgium 2.58%
Bulgaria 1.55%
Croatia 0.91%
Cyprus 0.20%
Czech Republic 2.35%
Denmark 1.30%
Estonia 0.30%
Finland 1.23%
France 14.97%
Germany 18.54%
Greece 2.39%
Hungary 2.18%
Ireland 1.11%

Italy 13.58%
Latvia 0.43%
Lithuania 0.62%
Luxembourg 0.14%
Malta 0.11%
Netherlands 3.91%
Poland 8.47%
Portugal 2.30%
Romania 4.31%
Slovakia 1.22%
Slovenia 0.47%
Spain 10.56%
Sweden 2.30%

Evropská unie a Rada Evropy (dvě různé organizace)

Evropská rada (summit)

- určuje **celkové směry rozvoje a politické priority Unie**
- volí Vysokého představitele pro zahraniční a bezpečnostní politiku
- ***Neplést si Evropskou radu s Radou EU nebo s Radou Evropy.***
- Skládá se z
 - hlav členských států nebo předsedů vlád (summit),
 - předsedy (jmenovaného Evropskou radou na 2,5 roku)
 - a předsedy Evropské komise
 - celkem 29

Evropská rada (summit)

- **Povaha:** vrcholný politický orgán, přijímá zásadní rozhodnutí o dalším vývoji Unie, řeší stěžejní politické otázky, přijímá koncepční a strategické závěry. Nevytváří legislativu.
- Řádné zasedání 2x ročně, mimořádná podle potřeby
- **Rozhodování: konsensem** (nelze žádný členský stát přehlasovat)

Evropský parlament

- **2024: 720 poslanců**

Brexit (zrušení 73 mandátů): úplně ubylo 46 poslanců, přerozdělení 27 zbývajících (přidáno zejména Francii a Španělsku – po 3)

- 2024: navíc 15 (Francii a Španělsku po 2, dalším po 1)
- přímé volby, jednokomorový

- **Hlavní pravomoci:**

- ***spolurozhodování s Radou EU (legislativní činnost)***
- demokratický dohled nad Komisí (nedůvěra)
- rozpočtová pravomoc

Zasedání EP

- *Parlament má tři oficiální sídla.*
- 1. Ve **Štrasburku** se europoslanci scházejí jeden týden v měsíci na **plenárním zasedání**.
- 2. **Stálé výbory** Evropského parlamentu se scházejí mezi plenárními zasedáními v **Bruselu**, kde se konají také "miniplenární zasedání".
- 3. Předsednictvo Evropského parlamentu a generální sekretariát sídlí v Lucemburku.
- *Mezi Bruselem a Štrasburkem poslanci s celým svým aparátem každý měsíc pendlují.*

Poslanci Evropského parlamentu

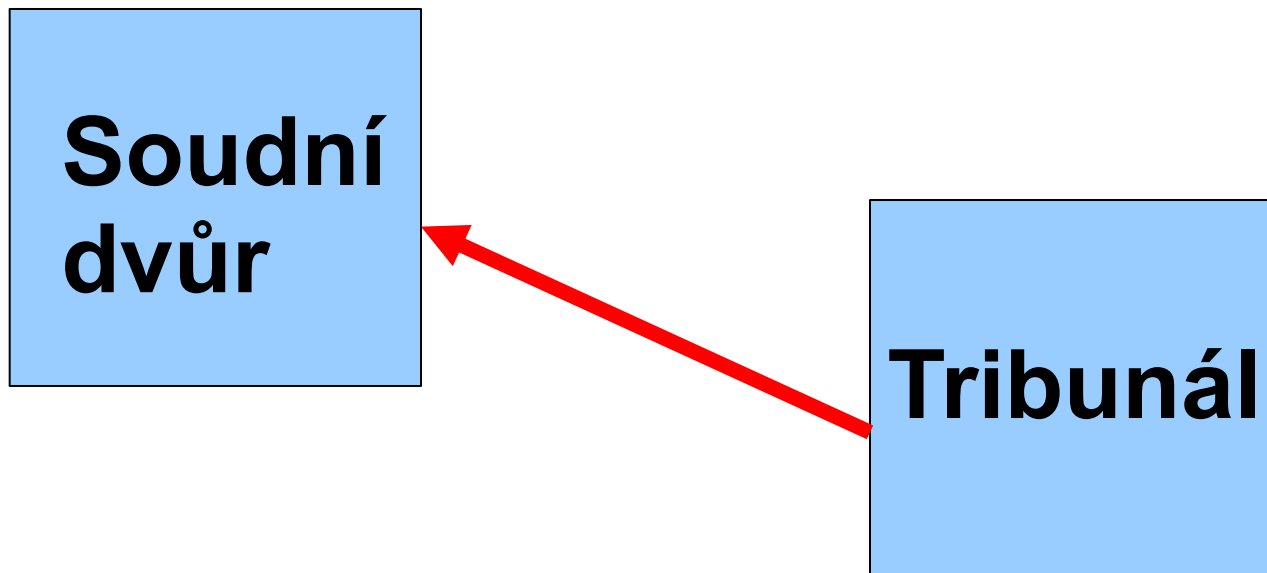
- Celkem 720
- Nejvíce jich má Německo (96), nejméně Kypr, Malta a Lucembursko (6). ČR má 21, SR 15.
- V budoucnu má být počet poslanců nejvýše 751, a to včetně těch, kteří budou zvoleni v nově přijímaných zemích. Konkrétní počty vždy stanoví Evropská rada (summit) jednomyslně na podnět Evropského parlamentu.
- Volby probíhají v jednotlivých členských státech podle jejich národních volebních zákonů, neboť společná unijní úprava evropských voleb neexistuje.

Výbory a frakce EP (jen pro informaci)

- Parlamentní výbory vypracovávají a přijímají zprávy o legislativních návrzích či přicházejí se zprávami z vlastního podnětu. Výbory připravují materiály pro plenární zasedání Parlamentu. Dále posuzují a předkládají pozměňovací návrhy směrnic a nařízení vypracovaných Evropskou komisí. Vedle stálých výborů může Evropský parlament zřídit i výbory dočasné a vyšetřovací
- Vedle výborů poslanci zasedají také v **politických skupinách (frakcích)**, kde jsou sdružení podle politické, nikoli státní příslušnosti.
- Politické skupiny mají obdobnou strukturu jako národní strany. Volí si předsedu (v některém případě i dva předsedy) a místopředsedy. V jednacím sále zasedají poslanci podle politické příslušnosti, a to zleva doprava.
- Politické skupiny rozhodují o agendě plenárního zasedání a předkládají pozměňovací návrhy, o nichž se bude společně hlasovat. Tzv. koordinátoři skupiny působí jako kontaktní osoby mezi skupinami a výbory a hledají podporu při hlasování o návrzích.
- V Evropském parlamentu je v současnosti 8 politických skupin. Někteří poslanci jsou tzv. nezařazenými poslanci, tj. nejsou členy žádné politické skupiny.

Evropský soudní dvůr podle Lisabonu

Soudní dvůr EU (má dvě složky):

Složení SD EU:

- **1. Soudní dvůr** – 27 soudců, 11 generálních advokátů
- **2. Tribunál** – 54 soudců
- 3. Soud pro veřejnou službu – **zrušen** 2016 (sloučen s Tribunálem)

Základní funkce Soudního dvora

- 1. Klasické řešení sporů, ukládání sankcí
- 2. SDEU jako ústavní (správní) soud
- 3. Sjednocování výkladu práva EU v členských zemích